

Gjenbruk av bygg og anlegg

STEDSUTVIKLING

GJENBRUK

VERDISKAPING

OFFENTLIG BYGG

Byhallen, Kristiansand

Byhallen ligger sentralt plassert på Torvet i Kristiansand, og er en del av det vernede bygningsmiljøet "Murbyen". Bygningen, som har adresse Rådhusgaten 18, var tidligere byens brannstasjon oppført i 1894. Etter nesten 100 års sammenhengende drift flyttet etaten ut av Kvadraturen, og bygningen ble i 1988 tatt i bruk som offentlig informasjonssenter, utstillingsrom og møtelokale – og omdøpt til Byhallen. Endring av bruk har økt tilgjengeligheten til bygningen. Selv om det er foretatt vesentlige endringer inne i bygget er det tatt hensyn til opprinnelige konstruksjoner og til dels interiørene. Fasaden mot torvet er i hovedsak bevart og den bymessige virkning er således ikke forringet. Løsningene som er valgt gir god utnyttelse av bygningens volum, uten at det har gått på bekostning av bygningens egenart og dens betydning for bybildet.

Etter bybrannen i 1892 ble det bestemt at kvartalene skulle bygges opp igjen i mur, og mesteparten ble bygget opp igjen i løpet av de første 10 årene. De nye murhusene fikk et helt annet utseende enn de trehus som de erstattet, og en ny stilretning, historismen, satte sitt preg på det "nye" Kristiansand. Byens opprinnelig byplan (Chr. IV 1641) hadde 54 kvartaler. I dag utgjør Murbyen 21 av disse. Den nye brannstasjonen sto ferdig i 1894. Bygningen var tegnet av arkitekt Johan Keyser Frölich, i historismens bilde, og preges av harmoni og likevekt.

Brannstasjonen skiller seg fra de øvrige byggene i Kvadraturen ved sine tre store porter i fasadens første etasje og sitt branntårn, men harmonerer med de øvrige bygningene. Bygningen er i to etasjer, symmetrisk om et fremskutt midtparti. Sokkelen har tilhugget granitt over bakkenivå. Bærende ytterveggene er murt opp i tegl i to steins bredde som avtar til 1 oppover i vegglivet. Bygningen har en dobbelt søylerekke (parallelt med fasaden) i mur som bærer trebjelkelaget imellom første og andre etasje, og midtveggene i andre etasje omkring en midtkorridor. Også takkonstruksjonene er utført i tre. Taket er tekket med skifer. I første etasje var det garasje for brannvogn og utstyr. Andre etasje inneholdt kontorer for stadsingeniøren, brannmesteren og telegrafist, samt rom for brannmannskapene. Branntårnet minner om senmiddelalderens borgliknende bygninger med skyteskår. Tårnet er plassert usymmetrisk på venstre side av bygningen og i bakkant av denne. Det sies å ha sitt forbilde fra Siena i Italia. (kilde: Arkitekturguide for Kristiansand, 2000)

Foto: Riksantikvaren

For Kristiansands innbyggere har etableringen av Byhallen på Torvet vært et godt tiltak. Torvet er gjerne det naturlige midtpunkt i en by, og det stedet man hentet informasjon. Med sitt markerte inngangsparti og plassering inviterer bygningen til besøk. Den fungerer derfor godt som samlingssted for kommunens informasjon. At funksjonene nå er samlet sentralt i byen letter innbyggernes tilgang til offentlig informasjon. Kommunens ansatte er også godt fornøyd med at de ulike enhetene er samlet. Byhallen er en sentral møteplass også på kveldstid. Møterom og utstillingsrom leies ut bl.a. til foreninger og frivillige organisasjoner. For bykjernens vedkommende er det positivt at utrykningskjøretøy har blitt fjernet fra torget.

Foto: Riksantikvaren

Foto: Riksantikvaren

Kilder:
Byantikvar Ernst Aukland,
Kristiansand kommune
Helge Solli, Kristiansand kommune

Nyttige adresser:
Byhallen Informasjonssenter,
Rådhusgt. 18, 4611 Kristiansand

Linker:
www.kristiansand.kommune.no

Etter at brannstasjonen flyttet ble bygningen gjort om til byens offentlige informasjonssenter og som hovedinngang for Kristiansands kommunes kontorer. Virksomheten i Byhallen skal ivareta funksjoner, som offentlige kontor og servicetjenester, møtelokaler og utstillingslokaler. Den ble åpnet i 1988 som et samarbeid mellom Staten, Vest-Agder fylke og Kristiansand kommune. Byhallen skal ivareta tre funksjoner: 1) gi informasjon og hjelp til publikum, 2) fungere som møtelokale på kveldstid. Lag og foreninger får låne lokalene på betingelse av at møtene er åpne for alle og 3) en del av byhallen er avsatt til utstillingslokale for kommunal informasjon og for innformasjon fra frivillige organisasjoner.

Ved overgangen fra brannstasjon til kommunale kontorer ble det ikke gjort større endringer når det gjaldt fasaden. De store portalene i 1. etasje ble beholdt, men i inngangspartiet ble kjøreporten byttet ut med en moderne glassdør. Det ble valgt å isolere taket fra innsiden for å beholde den opprinnelige høyden og vinkelen på takene i eksteriøret. Den opprinnelige skiferen ble tatt av og taket ble tekket med ny kledning før de gamle skiferhellene ble lagt på plass igjen. Men dette er kun gjort på frontsidan av bygningen som derfor fremstår som original mot Torvet. Mot gårdsplass er nytt tak lagt med annet materiale. Resultatet er at bygningens ytre til stor grad er beholdt.

I interiørene er hovedstrukturen og større deler av opprinnelig himlingshøyde samt en deler av listverket bevart. De bygningsmessige inngrep er minst i første etasje. Det åpne rommet, som tidligere huset brannbiler og utstyr, er i det vesentligste beholdt. De opprinnelige profilerte listene er restaurert, og himlingen er ikke nedforet. Det er satt inn nye element i rommet i form av heissjakt og baldakin, samt en mezzanin i den tidligere garasjen for brannbilene. Det er også satt opp en skranke for publikumstjenestene. Et trappeløp som fungerer som intern rømningsvei er lagt til området for den tidligere brannstangen. Øvrige rømningsveier er lagt til nabobygget. Dit er det adkomst via åpning i vegg i 2. og 3. etasje.

I 2. og 3. etasje hvor det tidligere var oppholdsrom for brantjenestemenn, finner vi i dag ordførers kontor, lokaler for formannskap og øvrig administrasjon. Planløsningen er søkt tatt vare på ved at de største rommene ut mot gaten i de fleste tilfeller er beholdt, mens rommene mot baksiden har fått en annen inndeling enn opprinnelig. Bjelkelaget mellom tredjeetasje og loftet er for det meste fjernet, og en spiraltrapp fører opp til et møterom ”på loftet”.

På loftet er takstoler og dragere gjort synlige og gir atmosfære til rommet.

Foto: Riksantikvaren